

סולם ממדי הבנה

1

איתור מידע

יש להיעזר במילות השאלה, למצוא את התשובה בטקסט ולהעתיק אותה. יש להקפיד על תקינות המשפט.

2

ארגון מידע

התשובה מצויה בטקסט, אך בתפזורת. יש ללקט מילים ומשפטים ולהרכיב את התשובה באופן עצמאי.

3

הבנה לשונית (מטה-לשון)

יש לזהות מילים לא-מוכרות ולפרש אותן לפי הדרכים שנלמדו. כמו-כן יש לזהות מאזכרים ולהתייחס למילות קישור ולסימני פיסוק.

4

תוכן סמוי

התשובה אינה מצויה בטקסט, אבל משתמעת ממנו. יש להפיק מסר מטקסט ספרותי ומסקנה מטקסט עיוני. הרמזים מצויים בתפזורת בטקסט.

5

פרשנות

יש לתת פרשנות אישית להבנה הגלויה ולזו שאינה גלויה. כל פרשנות צריכה להסתמך על הכתוב או לנבוע ממנו. רוב השאלות "מה לדעתכם?" קשורות לממד זה.

6

הערכה

כאן מתייחסים לדרך הכתיבה של הכותב או הכותבת. השיפוט מתייחס לרכיב המבנה. גם הערכת המטרה של הטקסט קשורה לממד זה. השאלות קשורות ביישום העקרונות שנלמדו.

הדרך להבנת טקסט

המטרה	הפעולה
מענה על דף משימותהשוואה בין הטקסט שאנחנו קוראים, לטקסט אחרהכנה למבחן	1 הבנת המטרה של הקריאה
הבנת סגנון הכתיבה	2 זיהוי סוג הטקסט (מידעי / עיוני / סיפורי)
קבלת מידע ראשוני	3 קריאת כותרת, ניתוח מקור הטקסט, קריאת משימות פתוחות
שחרור חסמי קריאה	4 קריאת כל פסקה וביצוע "דיאלוג עם טקסט" (בטקסט מידעי / עיוני)
זיהוי הרעיון המרכזיכתיבת תמצית	5 הבנת מבנה הפסקה
שיפור הבנת הטקסטפיתוח חשיבה גבוההכתיבת סיכום	6 זיהוי היסוד המארגן של הטקסט (הכללה, היסק, השוואה, בעיה ופתרון, סיבה ותוצאה, עימות, טיעון, כרונולוגי, היבטים)

הס קת מסקנות דעת הכותב או הכותבת

דעה המובעת באופן עקיף	דעה המובעת באופן ישיר
1. ביטויים מחזקים דעה או ביטויים שוללים דעה • חיובי, מקדם, משפר... • מזיק, שערורייה, אסון, סכנה...	1. ביטויים המבטאים דעה • לדעתי • ללא ספק, אין ספק ש... • מוטב ש, רצוי ש...
2. שאלות ושאלות רטוריות • כיצד אפשר אפוא • נשאלת השאלה כיצד אפשר • האם יצליחו	2. ביטויים המבטאים אמירה ישירה • הפתרון הנכון ביותר הוא... • לפי פעולותיה צריך • מכל האמור לעיל מתקבלת בינתיים רק מסקנה אחת...
3. ביטויים מטפוריים • הגן – מנפלאות גן העדן ודאי הוא... • למשמע הבכי נשבר לבו...	3. ביטויים מכווני עמדה • על ההורים, על המחנכים... • יש לי...
	4. פנייה אישית לקורא • ואתם, קוראים יקרים, מה דעתכם? • בואו...

כוונת הטקסט או מטרתו

מודל פסקת טיעון כתיבה בשלבים

משפט כללי	פתיח
חוזרים על הטענה / ההחלטה / ההצעה	הטענה ההחלטה ההצעה
תומך / לא תומך מצדד / מתנגד	הבעת דעה מסכים / לא מסכים
כיוון ש... משום ש... מפני ש...	נימוק סיבה יתרון מספר 1
בנוסף יתר על כן	נימוק סיבה יתרון מספר 2
כלומר פירושו של דבר (אפשר גם ללא קישור)	הסבר שימוש בשם הפעולה
למשל קרו מקרים ידועים מקרים בהם	דוגמה
ראינו אפוא לפיכך אין ספק ש...	סיום מקושר להבעת הדעה

כתיבה טיעונית

נושא

פתיח

_____ ראשית,

_____ כלומר,

_____ קרו מקרים,

נימוק א

_____ בנוסף לכך,

נימוק ב

_____ לפיכך, טוב עשו

_____ או שגו אותם

_____ או לאור הנימוקים שציינתי

סיום

